

Възможности и приложения на усвоените от студентите компетенции в учебната дисциплина „Разработване на социално-педагогически проект”

Юлия Дончева

Abstract: Features, resources, and applications utilized by students in the course competencies "Development of socio-pedagogical project": The main objective of the course is to introduce to the students, on the necessary level, the basic knowledge of scientific theory and the associated practical skills in the field of project development on social pedagogy, that have practical application, as well as to form skills necessary for the professional utilization of the right type of competition in their professional work as social pedagogues, educator, social workers.

Key words: project, competition, practical application.

ВЪВЕДЕНИЕ

Основната цел на курса е студентите да бъдат запознати на необходимо ниво с базисните научно-теоретични и практически знания в областта на разработване на социално – педагогически проект, които имат практическа приложимост, както и да се формират в тях умения за професионално използване на проектния тип компетентност в професионалната си дейност като социални педагози, възпитатели, социални работници.

ИЗЛОЖЕНИЕ

Последните десетилетия, с развитието на пазарната икономика, наложила необходимостта от познания относно разработването на проект. Защо? Заради усвояването на Евро субсидии от различни донорски организации? Европейските финансови фондове са последващо обяснение, в началото бе планирането, за да ги има параметрите на успеха – описание на проблема и структурата на очакваното решение.

„Всички ние имаме работа с проекти в ежедневието си живот. В повечето случаи става въпрос за просто съставяне на списък от задачи и тяхното изпълнение в определена последователност. Ако обаче наличната информация е недостатъчна или неточна и когато причинно - следствената връзка е неизвестна, е необходимо прилагането на по-прецизен подход”. [4]

Този „по-прецизен подход” е належащ както за отделният човек, за едноличния търговец, така и за големите фирми, компании. Организационното кансултиране се зае с „развитието на човешките ресурси, разрешаване проблемите на фирмата, системата за мотивация, системата за обучение и квалификация, управлението на кариерата, делегирането на правомощия и пр”. [1]

В държавите с опит в тази дейност функционират цели институти занимаващи се с разработването на проект. Има обучение на студенти като отделна специалност, не само дисциплина от учебния план. Проектните разработки и в България вече са на европейско ниво.

„Проектният подход в управлението на образователните институции е сравнително нов, но бързо доказва своите безспорни предимства при разрешаване на различни проблеми. Разработването и управлението на проекти е елемент от стратегическото планиране за постигане на желаната визия на училището”. [3]

В Русенски университет дисциплината „Разработване на социално - педагогически проект” е включена в задължителния учебен план на студентите от специалност социална педагогика. В съдържанието, в курса, се разглеждат детайлно стъпките за планиране, изработване, мониторинг и приключване на проект. Основните теми обхващат дизайна, системата, както и примерни модели на проекти.

Има за цел теоретично и практически да подготви студентите относно схемата на планиране на системата за управление на проект. Съдържанието налага овладяване, познаване и практическо моделиране не само на специфичната социална проблематика, но и на редица мениджърски, изследователски и технологични умения вариращи в зависимост от приложната област, организационното влияние и сложността на проблема.

Детайлното планиране цели да се операционализират дейностите предстоящи за изпълнение и достигане резултатите по проекта, които трябва да се конкретизират по съдържание, разходи, време за постигане, място, целева група и др. Детайлното планиране на задачите по проекта представлява постепенно преминаване от фазата на формулиране и планиране към изпълнението му.

Разработващите фази на проекта са:

- Инициране;
- Планиране;
- Изпълнение;
- Контрол;
- Приключване

Схема на фазите на проекта и техните взаимовръзки [2]

Крайната фаза «Приключване» е също така и оформяне и предаване на проекта:

- Създаване на списък (*checklist*) на всички изискуеми документи и събирането им от момента на инициране на проекта.
- Събиране, окомплектоване и проверка за наличността на всички необходими документи.
- Начин на предаване:
  - по електронен път
  - по пощата (дата на пощенското клеймо).
- Брой необходими копия.

Цялостното обучение е насочено към реалното апликиране в живота на апробираните (в симулационни условия) знания и умения, както предметни, така и когнитивни, житейски, социални.

Възможности и приложения на усвоените от студентите компетенции.

Чрез дисциплината се отработват иновационни образователни модели посредством интензивно, динамично, изпълнено с преживявания обучение, в което студентите са разделени на подгрупи, където, за да стартира една идея, се събира екип, който да я разработи. За да може да се презентира идеята, да се генерира екип и същевременно да я реализира чрез програмисти, дизайнери, маркетингови специалисти събиращи се, за да сформират не групи, а екипи, да споделят идеи, да изградят продукта и да стартират нов бизнес, да валидират целия бизнес замисъл. Идея, която да се доведе до демо версия, така да се каже, в рамките на един учебен цикъл.

Ще си позволя да изброя някои от най-важните, част от нещата, които ме подтикват да твърдя, че изучаването и фомирането на умения, знания и компетенции при „Разработване на социално – педагогически проект” е учебната дисциплина със социализиращ ефект, т.нар. социална грамотност върху цялостната личност.

Това е така, защото...

- *Научават се на екипност.* Работата в екип изисква ентузиазъм, съобразяване с другите, изслушване на чуждо мнение, конструктивни критики, вземане на най- целесъобразното решение и т.н.
- *Научават се да валидират идеята си.* В процеса на изграждане (иницииране), изследване и развитие (research and development).
- *Да валидират себе си.* Да разбереш дали „ставаш” или е необходима промяна. Може да имаш най-добрата идея на света, но да не успееш да я разкажеш добре, да събереш екип, както и да го управляваш правилно. Предприемачеството започва след идеята, не свършва с нея. Личните качества са много по-важни напред във времето, отколкото сухата идея, колкото и гениална да е тя.
- *Може да се провалят безопасно.* Дори нищо да не стане с идеята, с презентацията - спокойно, всичко е симулация. Изводите са направени и продължаваме напред.
- *Свикват да презентират.* Да оформят една сложна концепция така, че да бъде разбрана за много малко време, в няколко слайда не е никак лесно. Всеки си представя различни неща и вероятността да не бъдеш разбран е гигантска.
- *Говорят пред публика.* Необходимо е да се практикува, да се отработва, защото да си стеснителен, притеснителен не е добре за бъдещата им професионална дейност като социални педагози, възпитатели, социални работници.
- *Вярват в себе си,* в собствените си възможности, умения, знания. След като прекарат дълго време в анализи, преработване, четене, синтезиране на идеята и данните, притиснати от тежкия краен срок, ще разберат, че са способни на много повече, отколкото правят в ежедневието си. Ще са удовлетворени от себе си, ще придобият самочувствие. Ще знаят от собствен житейски опит, че „спортната злоба прави чудеса”.
- *Учим се от успехите и грешките на другите.* Когато стартираме свой бизнес, проект, идея, предложение разглеждаме както успешните, така и неуспешните такива. Анализираме, дискутираме причината или причините поради, която/които са в графа „неуспешни” и се учим от тях.

- *Преподавателят е консултант, ментор, фасилитатор*, който подпомага усвояването и индикира необходимите за студентите компетенции.
- *Научават се да си намират подходящи партньори*. Много хора казват, че имат идея, амбицирани са да работят по нея, но няма с кого да я осъществят, а най-лошото е, че не знаят как да си подберат подходящите (в случая бизнес) партньори.
- *Научават се къде да търсят и намират полезна информация*. Като например, кои са донорските програми за съответният сектор у нас и в Европа и т.н.

Изброеното до тук, което не претендира за изчерпателност, е индикатор за нелимитираните възможности и приложения в усвоените компетенции по разглежданата тема.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Практическото използване на създадения модел в учебната дисциплина „Разработване на социално-педагогически проект“ позволява да се направят следните изводи:

Обучението на студентите позволява базисната подготовка да се реализира в хода на лекционния курс. Лекционният материал създава проблемен фон с обозначение на ориентири, които се изпълват със съдържание на практическите упражнения след работата с примерни разработки чрез реализирани практически модели на проекти. В хода на упражненията се използват активни методи на обучение.

При завършване на курса студентите процесуално изграждат необходими знания и умения за детайлно планиране и разработване на инструменти, техники, ресурси и процедури за успешно проектиране и прилагане на проектния продукт.

Създаването на знания, умения и компетенции е основен ключ към параметрите на успеха.

ЛИТЕРАТУРА

[1] Джонев, С., Кризите на преуспяващите фирми-психология на мениджмънта на успеха, С., 2004, 174.

[2] Схема на фазите на проекта - от учебителна презентация на Центъра за развитие на човешките ресурси, <http://www.nio.hrhc.bg/cgi-bin/e-cms/vis/vis.pl>

[3] Тоцева, Я., П. Кожухарова. Разработване и управление на образователни проекти, С., 2008, 7.

[4] Щуб, А., Д. Ф.Бард, Ш. Глоберсон. Управление на проекти, Бс., 1994, Том 1, 9.

За контакти:

Гл. ас. д-р Юлия Дончева, Катедра *Педагогика, психология и история*, Русенски университет “Ангел Кънчев”, ел.: 841 609 201, e-mail: juliadoncheva13@yahoo.com

Докладът е рецензиран.